



ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)  
13 Decembre st. v.  
25 Decembre st. n.

Ese in fie-care duminica.  
Redacțiunea în  
Közép-utca nr. 395.

Nr. 84.

ANUL XVII.  
1881.

Prețul pe un an 10 fl.  
Pe  $\frac{1}{2}$  de an 5 fl.; pe  $\frac{1}{4}$   
de an 2 fl. 70 cr.  
Pentru România 2 galbeni.

## Ómeni din țera focului.

De câteva luni se vede prin unele orașe de frunte ale Europei, la Paris și la Berlin, o trupă de ómeni din țera focului. Un întreprindător i-a adus și i arătă pentru bani. Póte că vor vini și în părțile noastre.

Unde e țera de foc? Aprópe de capétul estrem sudic al Americii, care se numește Pattagonia, se află o grupă de insule, pe cari Magalhaens le-a descoperit în 1520, și, după focurile zărite nóptea pe țărmurii lor, le-a dat colectivul nume de „Țera focului“.

Pământul acesta și obiceiurile ómenilor cari îl locuiesc, erau încă de pe timpul portugezilor descrise de mai mulți călători, și găsim descrierea lor și'n scrierile lui Darwin.

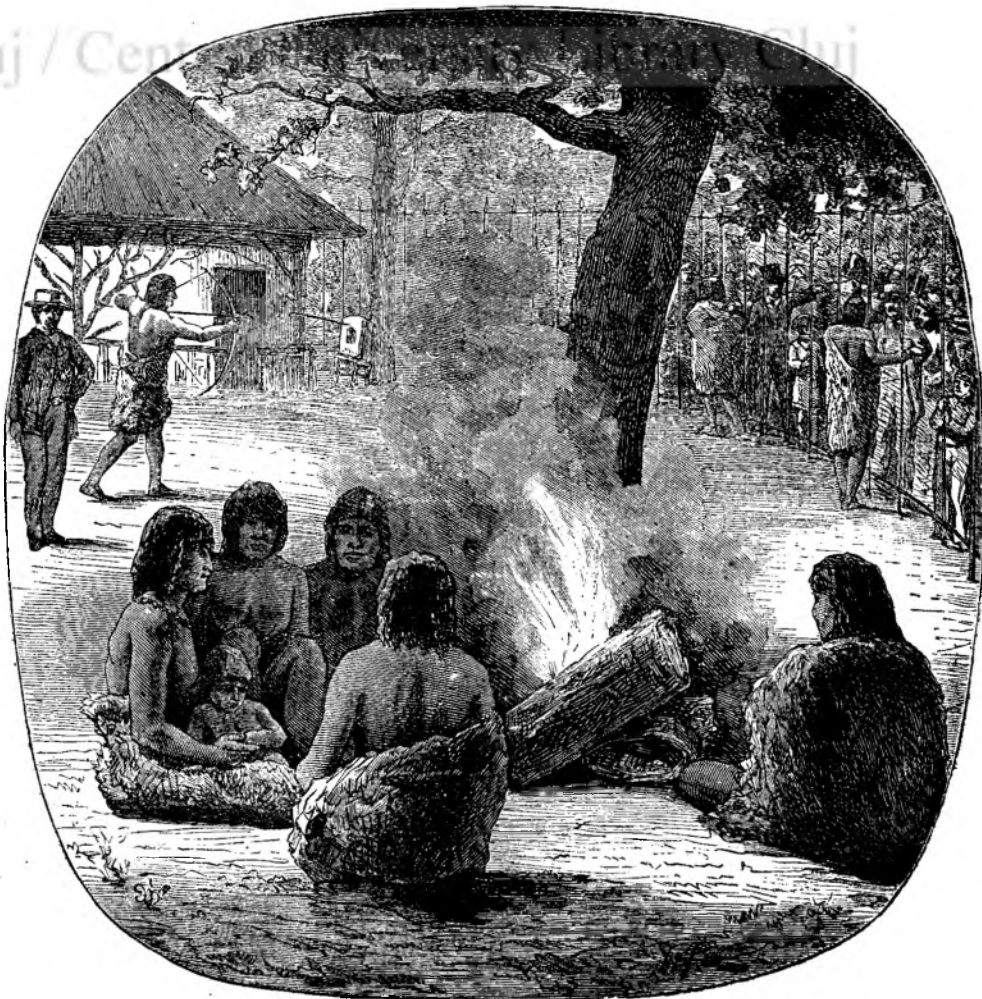
Limba ce vorbesc, este compusă numai dintr'un cuvânt. La ori ce întrebare li s'adresază, nu răspund de cât cu cuvântul: „Pechiere“. Nu știu nici numără, nici spune alte vorbe. Timbrul vocii este foarte dulce. Íl scot a-lene și-și îmbină buzele cu grație. Sânt foarte amicali. Femeia, ca la ori-care popor primitiv, este sclavă.

Dar gelosia? . . . Acest verme distrugător nu există. Ei sânt mai comuni de cât chiar comuniștii. Femeia trece din mână în mână ca și armele și ca și hrana pe care și-o împart în comun.

Ei umblă în grupe-grupe. Fie-care grupă își are atribuția sa deosebită. Pe când unii pescuiesc, alții ingrigesc

de nutreț și de foc se nu se stingă; căci focul, odată stins, anevoie se mai aprinde, din cauza ploilor continue cari întrețin un aer umed. Ei se apără d'această temperatură prin niște cămăși foarte subțiri cari în veci le sânt ude.

Mai adesea, din cauza abundenții peșcilor, sânt pescari; dar sânt și vânători. Armele lor sânt compuse din niște arcuri ale căror săgeți sânt făcute din óse foarte subțiri, purtând în vârf niște bucăți de sticlă as-



Ómeni din țera focului.

cuțită, provenită séu din schimbul cu Europeii séu din nisipul petrificat de pe vulcani.

Ei sânt admirabili barcații. Bărcile cari, în mâ-nile lor, sânt niște fulgi ușori ce sbóră cu o iuțelă ne-vădută, sânt informe și făcute din cogi de arbori cu-sute, ca și tingirile, străchinele și celelalte vase ale lor.

Ei sânt și antropofagi, dar fórte rar, numai în timpuri de fómete. Atunci însă nu mai există nici un scrupul pentru ei. Respectul ori cărui simțimént dis-pare. Victima nu este alésă. Tată, mamă, frate, soră sânt, ca și ori care altul, bineveniți înaintea sêlbaticiei lor lăcomii.

De obicei, se simt fericiți când vr'o focă este aruncată la țerm; atunci se învoiesc cu toții s'o împartă. Așteptă până se descompune ș'apoi odată des-compusă, se grăbesc a o mână cu cea mai mare poftă.

D'altmintrelea, ei nutresc într'ênșii un simțimént de vanitate: mândria. Vêdând miseriile dela cari por-nesc și privind cu mândrie în giuru-le, arhitectura care a ajuns la un mare grad de desvoltare și inven-țiunile lor dîlnice, își dic plini d'o legitimă satisfacție: ietă de unde pornim și unde am ajuns!

Acestia sânt, în trăsuri caracteristice, locuitorii din țera focului. Ilustrațiunea din nr. acesta represintă o grupă de acești ómeni, așezați spre vederea publicului în gradina de aclimatare din Paris.

## V o l u n t a r u l .

— Novelă originală. —

(Urmare.)

Unii începură a ride, ier străimul se aruncă cu așa bucur'e la peptul lui Iancu, cât mai că eră sé strige ajutor. Putea sé jóre, că au eră nebun, au făcea o co-medie; el nu vêduse nici odată în vieță pe acest om ce-l omoria cu sărutările sale.

Fapta însă eră așa.

Domnul pretor Stroiescu dicea a fi fost bun prieten din copilărie, cu taica popei dela munte, adeca cu părintele Iancului, despre care nu mai auđise nici că e viu, nici că e mort.

Voluntarul încă-și aduse aminte de multe vorbe făcute despre acest prieten, și nu eră îndoielă, se fă-cuse vesel de asta cunoștință, căci avea sé-i deie óre-care vază înaintea semenilor sei. Adeca vanitatea lui începú de nou a se înălță...

Petrecuse deci vorbind despre multe tóte ale pă-rinților sei, când socoti la timp a întrebă și de pre-țuita familie a dlui pretor. Jovialul bărbat sări după scaun, apoi luându-l de braț, trecură mai multe stra-dișóre până la o casă mai mare, unde dómna i primi cu adevărată bucurie, căci — cum dicea ea — eră de mult de când nu întâlnise vre-un cunoscut al bărbatu-lui ei...

Fericit și îndestulit de cunoștințele onorabilei pă-rechi, eră sé plece, când i se spuse cu părere de réu, că fiica lor e la o amică, dar sperau, că mâne când dl voluntar le-a face onórea la mesă, nesmintit va fi și ea...

Firește, el primise ofertul cu cel mai cavaleresc compliment, căci trecuse vecie de vreme, de când nu șeđuse la o mesă cinstită.

\*

Opiđușul nu eră pré de laudă, avea niște drumuri rele, și case ici colea ca cuiburile în pomi. Eră însă situat pe un loc de nespūsă romanticitate.

Cu văi și colinióre, prin cele pagișce ca covorul; pe dél vii grigite, și la margine o păduriță, loc de pe-

trecere tocmai așa cum póte dori un suflet sbucíumat prin orașe cu prav, pardoseli și călduri.

Apusul sórelui încă nu-și stinse pompósele colori, când se îndreptă Iancu spre partea mai umbrósă a pă-duriței, unde lângă o cărare umblată șerpuiá unda cris-tală a unui isvor. Misteriósă tăcere și magica umbră deșteptară duióre contemplări în Iancu, ier fantasía de-senă ipurile lor în colorii vii și marcate.

Vêlul umbrei tainuite îmbracă giuru în melanco-lie, frunđa șoptiá, ier filomelele redicau rugele lor me-lodióse, când ca o altă armonie resunară niște voci, un cântec simplu poporal, așa cum numai la munte, la ro-mânul nepângărit mai poți auđi.

Voluntarul nu se sculă din ierbă, dar ascultă cu sete aria originală împodobită de cuvintele:

Colo 'n vale la isvor  
Se 'ntâlneșce dor cu dor,  
Și se sărut până mor\*.

Tremurau încă prin vêzduh tonurile din urmă, când zări după tufele din margine două ființe mergênd braț la braț, rumene fiind încă de mersul făcut. Pu-teau fi cântărețele, căci vârsta lor se potrivia cu tine-reța vocilor. Una eră blondă visătoare, cealaltă brună, fără altă frumșeță, ca o lumină inteligintă ce inobilă trăsurile ei nensémnate.

Femeile la ori ce împregiurări iubesc florile, am-bele june încă dădură o mică fugă spre isvor, unde niște flori vênete „nu me uită“ invitau a le culege.

— Lenă, — díse blondina, — haid sé lăsăm aste copile ale Florei; au nu veđi, că e spre séră, apoi nici Veta nici Pavel nu ni-a ajuns...

— Pe Veta, nu-i vorbă, o reține lucrul, dar pe celalalt lasă-l dragă, am sé-l iau la trei parale, pentru asta negalanterie. Mai ieri alaltă ieri însurat, face acum la pozne, încât mirare, că mai stă lumea în loc...

— Eh! ia las, ce scii tu? Pavel e totuș cel mai iubitor soțu. Me îngrigesc numai, că sântem singure, și de și nu e mult până la voi, totuș nu uit că pacini-cul nostru ținut e inundat de ostași...

Nu sfêrșise vorba, când asemenea unui spirit se presintă voluntarul în poziție de respect, oferându-se ca escortă până unde le va plăcé.

Nevesta se făcu ca céra, cealalta însă il mészurá ántái, apoi întrebá: ce este?

— Român! — respunse Iancu privind cu smere-nie spre pámênt.

— Fii dar al nostru, — díse ea șiretic, — însă numai până la rescrucea drumului, mai departe nu!

El măcái din cap, în sémn de învoire, apoi porniră toți trei.

Nici odată nu părú flăcăului un drum mai plăcut decât acesta. Femeile infirară vorbă după vorbă, el încă începú a istorisi de munții patriei sale, așa cât se simțiră cuprinse de un farmec neșciut.

Iancu ar fi întreat cu drag, cine sânt, spre a le face cunoștință mai de aprópe, însă Lena suci vorba horind una așa de doinică și românescă, încât stelele ivite își îndoiiau strălucirea.

Ajunși la țintă și unii și alții aveau părere de réu, căci la ántáiele strade a opiduului urmă des-părțirea.

Lena i întinse mâna, el vru a o sărutá, însă ea i spuse, că așa ceva se cuvine cucónelor de frunte, și nu unei sătene neprocopsite...

Cu asta plecară, ier Iancu uitându-se, ca după fantasmele unui vis, întrebá: cine pot fi? Nevesta nu-l interesá, însă cu atât mai mult Lena, cine eră ea óre?!

Fêta invêțătorului nu putea fi, căci eră pré istetă, a preotului asemenea nu, căci nu ținea nasul pe sus

cum e obiceiul; eh! a notarului — cugetă el, însă atunci educată prin „pension“ nu vorbiă cu capul în mojica limbă a românului. Deci neghicind și frământându-se îndeșert, își scutură așternutul seu de fân prós-pet, se aruncă pe el și începă a numără stelele ceriului...

Minunat! în acea nópte se mai pomeni odată, ocupat fiind de Lena. Văduse acum întâia óră o română ce s'e-i facă impresie. Eră o română simplă, dar neóșe, nelinsă de acele forme ale educațiunii străine, ce mai totdeuna d'eremă cele mai drăgălașe dispozițiuni sufletești. Eră săténă f'eta, cu inima deschisă și cu firea nemăiestrită, însă vorbiă încât s'e-i duci dorul, și s'e nu te mai desparți de ea...

În d'ori pe când cocoșii sborau din adăposturile copacilor, doba scolă ostașii la noi munci, și noi alergături. Ț'eranii eșiau c'lopóre la lucru, i'er ei treceau colónă după colónă pe lângă casa pretorului, din a cărei ferești deschise străbăteau prelude de pian, după care o voce bine instruită cântă rugăciunea din „Freischütz“.

— Ah! — gândi voluntarul, — domnișóra aosit, am a fi delectat la prânđul de astăzi cu cărări din opere nemțești.

O gândi cu părere rea, căci mari Dómne! omul de salon își schimbase gustul. De ieri începă a iubi horele și chiotele ce măresc un dor și-o frunđă verde.

Cu o presimțire nu pr' bună, dar în paradie completă se presintă la casa dlui pretor, întimpinat fiind la ușe de lătratul prepuitor al unui cățelaș cât pumnul. Dómna eși cu bucurie, scăpându-l din primejdie, și conducându-l prin anticameră, unde o sprintenă fetișcană se ocupă cu acul și forfecă. Iancu, întocmai ca domniul mari, nu o învrednicei nici cu o bună điuă, ci trecu drept în un cabinet elegant, unde așteptă jovialul pretor, cu un păhărel de prună.

Eră învederat, ómenii il așteptară și încă într'un mod familiar, fără ceremonii și bazaconii moderne. Dar una totuș eră suspect, ce de óre nu se da încă domnișóra a vedé?

— E cu forme, — cugetă Iancu, — n'ai altcum, f'eta eră de domn...

Într'acea ușa din dos se deschise și-o figură gingașe se ivi. Ca un cerb sări voluntarul, pretorul il presintă fiicei sale, înșirând tóte escelentele cualități, ce d'ora óspele nici nu posedă.

Nu-și redicase încă capul din inchinarea profundă, când auđi un ris scurt dar curat.

— E bine, tătucă, — đise f'eta, — acest fiu al prietenului dtale, e tocmai galantul ostaș ce ne însođi prin păduriță.

**Emilia Lungu.**

(Va urmă.)



## Răpitiță.

Răpitiță eu mă uit la cer,  
Si c'a 'ntr'o dulce rugăciune  
Și ađi lui Dumnezeu te cer,  
S'e fii al meu p-acesta lume.

Și în estas de drag și dor,  
Cu gândul merg prin sori și stele,  
Cu 'n vis de nesf'erșit amor,  
Cu visul scump al vieții mele.

\* I'er dela cer în spre pământ,  
Când imi întorc a mea privire,

Îngrabă pe aripi de v'ent,  
Dispare dulcea mea simțire.

Și-mi amintesc, că te-am perdut...  
Că tu al meu ai fost pe lume:  
Că 'n lume tot ce am avut,  
Au fost dureri ș'amărăciune.

**Veronica Micle.**

## Suveniri și notițe de călătorie.

(În Transilvania, România și Dobrogea.)

(Urmare.)

Acesti mocani neaflând în ț'era lor destulă păsciune pentru număróșele lor turme de oi, le trec pentru iernatic în România seu Dobrogea. În primăveră se ren-tore mulți și-și caută păsciune în Carpați, i'er alții re-mân și peste v'eră își esarendéză liveđi și fac f'en pen-tru i'erna viitóre.

Comerciul de lână, brânză și pei ce-l pórtă acesti Mocani, este f'orte însemnat și guvernul român ar trebui s'e-i deie tot ajutorul ca s'e inflorescă și mai tare, pen-tru că prin ac'asta infloresce Dobrogea, România.

Puținele păduri ce le are Dobrogea s'unt compuse la Dunăre din sálci și anini (arini) i'er cele din interio-rul ț'erei mai cu s'emă din stejar. Pe lângă stejar se mai află carp'en, ulm, plop și jugastru.

Idea ce se ventilă pe când petreceam în Dobrogea, de a se pune cap'et pustírei pădurilor, precum și de a plántă păduri în locurile sterpe, am aflat-o f'orte ferici-tă. Plantarea pădurilor, după a mea părere, s'ar face în mod mai practic dec'ă acuma la început s'ar plántă numai o speție de arbori, cari însă în f'orte scurtă vreme ar face păduri întregi și în modul acesta ar re-compensă în puțini ani tóte ostenelele avute cu planta-rea. Acest soiul de arbori este Sălcămul (Acațul selbat-ic, Robinia pseudacacia). La scutul acestui arbore, carele se desvóltă de minune, repede s'ar puté desvóltă și alt soiul de arbori pr. stejarul, carpinul, fagul ș. a. cărorora le trebuiesce timp mai îndelungat ca s'e crească și s'e se desvólte în păduri.

Înceiu acest capitol cu dl Aurelian:

„Ori cât ar fi de mărginit comerciul Dobrogei, este învederat, că un viitor strălucit i este rezervat. Posi-țiunea sa admirabilă între Dunăre și marea neárá i asecurează un loc important în mișcarea comercială a Occidentului cu Orientul. Genovezii, cari erau măestri în materie de comerciu, înțeleseră atât de bine ac'asta situațiune, încât își întemeiaseră în ac'asta localitate piețe comerciale din cele mai importante. Astăzi când diferitele națiuni ale Europei caută a-și însuși cât mai mult comerciul cu Orientul, România ar fi de vină când n'ar scí s'e se folosescă de pozițiunea favorabilă ce are la gurile Dunărei și pe ț'ermurii marei neáre“.

XXXI.

Eră o séră frumósă.

Trenul alergă în gónă mare spre Constanța.

Eu imi alesesem locul lângă ferésta despre sud.

În cupeu se mai află ofici'erul dela roșiori cu care venisem pe corabie și o damă între 30—35 ani. Co-cónă evitá ori ce prilegiu de a vorbi cu noi. V'ed'end ac'asta, i-am dat bună pace. Póte va fi avut motivele ei pentru ce păstrá acea rezervă...

Me pusei în feréstă pentru a privi ț'inutul. Dară întunerecul întreveni și me lipsi de plăcerea seu đis mai bine de a vedé pustítetatea Dobrogei de pe unde mergeam.

Sosim la Megidie, însă nu putui vedé nimic.

Plecăm, alergăm ca v'entul... Eră pe la 10 cé-

suri când deodată colorea ceriului azur, începe a se transforma în coloare palidă, ier colo departe peste culmea unui neînsemnat del apare maiestosă regina nopții în întregul ei ornament. Priviam tot în acea parte de unde luna își trimitea dalba ei lumină. Delurile începură a dispăre, ier noi a ne apropiă de locul dorit.

Deodată drumul de fer face o colitură, se încovăie spre nord. În acel moment privirea mi se întâlnește de un fenomen rar, o panoramă la care nu me puteam sătura de a o privi și a-me delectă de frumseța ei.

Un riu de argint viniă din fundul orizontului, tocmai dela lună, și își respândiă strălucirea sa până la noi. La dreapta și la stânga acestui riu se întindea o noapte neagră, un întunec ce se estindea până colo departe, unde ceriul cu frumoșele sale stele începe să se ridice de sub orizont, pentru a formă acea sferă azurie, ce procurăză atăta desfătare pentru ochiul privitorului.

Dar să vi spun ce eră acest fenomen. Luna își scăldă rașele sale în undele Pontului euxin, carele se mișcă lin și limpede în mici undulățiuni până la mal, de unde se rentorceau producând cele mai frumoșe reflexiuni.

Pe când gustam aceste rari plăceri, privind panorama frumoșă, ce îmi sta înainte, cufundat în cugete și reflexiuni de tot soiul, ofierul îmi anunțe „sântem la gara Constanței”. Trenul se oprește, o voce cunoscută aud din publicul numeros ce așteptă aci. Eră un vechiu amic al meu. Sar din cupeu, o îmbrăcișare dulce a fost primul nostru salut de o revedere după un timp de aproape deșce ani. Amicul meu îmi căută de cu bună vreme un cuartir bun și ieftin în otelul Schaff.

Dela gară până la otel am mers pe jos, căci nu este departe, afară de aceea nu capeți trăsuri, bagagiul l'am espedat prin așa numiții hămali. La otel am primit chilia în sēmă, apoi am eșit la promenadă pe bulevard.

Orașul Constanța séu Kiustenge este de mare însemnătate atât pentru Dobrogea, cât și pentru România întregă și prin poziția lui favorabilă are să devină cel mai însemnat oraș de port al României. În timpul Romanilor s'a numit Tomis, este acel Tomis unde ș-a petrecut poetul Ovidiu ășele sale de esiliu. O mulțime de monumente cu diferite inscripțiuni testeză antăitarea acestui oraș precum și că a trebuit să se afle în o stare inflorită. Bravul prefect Remus Opran din acest județ avu fericita idee de a adună tôte aceste monumente de atăta însemnătate pentru istorie și archeologie. Pe timpul domniei Genovezilor s'a numit Constanța și a îndeplinit și atunci un rol destul de însemnat.

Orașul Constanța este situat pe ășermul mării între 2 capuri, Tusla și Cara-Osman, este un promontor și formeză un golf adăpostit de vânturile dela nord, însă espus vânturilor dela sud și sudvest cari domnesc cu deosebire în timpul iernei.

Poporațiunea Constanței astadată nu este mare, nu pôte fi mai mare decât până la 6000, de orăce multă poporațiune turcescă a părășit orașul, când Românii au intrat în posesiunea acestei țeri. Ei se temeau a fi rău tractați de către Români. Însă mai târșiu au vădu cumcă s'au înșelat în această temere. Tractarea umană, tolerantă și plină de tact a tuturor funcționarilor trimiși să administreze Dobrogea, au făcut ca mulți emigrați să se rentorcă la moșia lor. În timpul cât am petrecut eu la Constanța, nu veniă nici un vas dela Constantinopol în portul Constanței, carele să nu aducă câteva deșce de familii cari se rentorceau séu pentru a remănē în Constanța séu pentru a merge la Megidie, Cernavoda, și alte locuri din Dobrogea. Ce contrast mare între Dobrogea și Bulgaria! Din Bulgaria fugiau

de tôte șiua cu deșcele familieele turcesci de grôza crușimilor bulgare și din cauza nesecuritășii personale; în Dobrogea se rentorc și familieele emigrate, ceea ce dovedeșce cumcă Turcii se află mai bine sub guvern creștin românesc, decât sub guvernul lor național.

— Ce contrast cu Bulgaria, — esclamă și foia „Die Presse” din Viena dela 10/22 august 1880, din care vom estrage unele pasage și le vom reproduce la acest loc, pentru a dovedși cumcă părerile de mai sus nu sânt esagerate și pornite din mândrie națională, ci sânt basate pe fapte recunoscute de străini, de aceia cari nu au nici un motiv să laude guvernul român și România :

„Din șiua intrării Romanilor în Dobrogea dateză începerea unei nôte ere pentru această șermană țeră. Nu este numai încetarea miserabilei administrașii turcesci și șfășșirea trecerei Rușilor pentru resbel, ci mai mult nepredarea Dobrogei către Bulgaria, care trebuie să fie recunoscută pentru această țeră ca o adevărată isprăvire a rēului. În Bulgaria tôte forșele țerei sânt întrebuiștate în scopuri de resboiu, pe când în Dobrogea, mulțamită administrașii prevēdătore a guvernului român, poporațiunea pôte să se deșce cu totul la tôte muncile agriculturēi și ale comerșului”.

Dr. A. P. Alexi.

(Va urmă.)

## Veghiarea și somnul.

„Lucrarea ară trebuință de repaus, și repausul este un isvor de activitate”.

Igiena nopșii se deduce din circumstanșele cari modifică somnul: ele sânt de două feluri, esterne și individuale.

**Condișii esterne.** Esperinșta ne arētă, că activitatea funcșionilor vitale, precum respirașiunea, digestiunea, circulașiunea se face mai încet în timpul nopșii, d'aceia timpul acesta este cel mai cuvenit pentru somn.

A dormi șiua ș'a veghiă nôteea este a voi să schimbăm mersul natural al fenomenelor organice, este a le esaltă când ele au trebuință de odihnă ș'a le năbuși când voiesc să-și iea sborul, este cu alte cuvinte a pune în locul stimulanșilor legitimi de șiua alșii falși și artificiali de nôteea. Nu este nici un atac mai d'a dreptul, mai resbelnic în contra legilor conservatore ale organismului, de cât resturnarea ordinii fizice pentru repaus și pentru activitate.

Priviți în fașa acelor cari fac din și nôte, și veți vedē consecinșele scrise pe figura lor: descolorarea, lănceșirea, slăbirea séu turburarea nutrișii, esagerarea simșibilitășii nervose; fisionomia își perde trăsurile espresive etc.

Timpurile de căldură și climatele arșetore pot permite până la ore-care grad călcarea acestei regule. Somnul după prânș este câte odată o necesitate acolo unde innălștarea temperaturii slăbeșce cu repedișiune puterea de reacșiune și face imposibile ori-ce lucrare. Cu tôte aste, chiar într'aceste circumstanșe, somnul de șiua lasă după sine simptome de reparașiune necompletă, care persiste până la finitul șilei, precum durezza de cap, lenea simșurilor, amărăciunea gurei, și nu pôte mplini nôteea lucrările ce s'ar fi făcut șiua, pentru cuvântul, că somnul de șiua repară mai puțin de cât cel de nôteea. Un comandante, în luna lui iuniu, când eră căldura mare, trebuind să facă un drum prelung, chibzui c'ar fi mai bine să șmble soldașii nôteea și să se odihnescă șiua; într'aceia bataliune eră ș'un naturalist și spuse că peste puțin a observat. că eră

mai multă osteneală, mai puțină iuțelă și mai puțină regularitate la mers.

În ceea ce privește pozițiunea localului unde dorme cine-va, noaptea are o mare influință asupra somnului, dar influința cea mai mare o are patul. Această mobilă atât de trebuincioasă, care servă ca vestmânt în timpul nopții, în care bolnavul și ostenitul găsește un refugiu salutar și în care noi toți petrecem mai aproape jumătate din viața noastră, merită a ne opri mai mult asupra-i.

Basa patului este saltéua, un plan elastic și môle, făcut d'o amestecătură de lână cu pěr de bou. Saltéua de puf nu este bună, fiind că atrage umiditatea și stringe în ea esalațiuni, ține corpul într'o stare de căldură și de umiditate care slăbește principalele funcțiuni ale sistemului muscular: aci este sorgintea unei mulțimi de nevralgii, congestiuni viscerale, etc. Lâna nu este scutită d'aceste triste rezultate, d'aceea este preferit pěrul de bou. În unele țeri se 'ntrebuințéază pentru facerea saltelor producțiuni vegetale, precum paie de ovės séu de grâu, foi de porumb, ôre cari mușchi, moi, plante marine uscate: tôte aceste procură un culcuș tare și sănêtos, care se cuvine junilor sângeroși și iritabili, dar trebuie să se renouéscă adesea. Saltelele trebuie prefăcute odată séu de două ori pe an, pânđa spêlată, pěrul séu lâna din intru curățite prin scărmanare, aerisire, spêlătură și fumeгаțiune. Numêrul și grosimea saltelor de lâna, de paie séu de fên dau patului înălțimea, elasticitatea séu rezistența, puterea conductore de căldură la care contribuie cerșafurile, plapămele și pufurile. Cerșafurile de fire și de bumbac, cari nu sânt cunoscute în Oriente, unde ômenii nu se desbracă de cât pe jumătate ca să se culce, aũ un folos necontestabil, dar nu trebuie să fie nici pré gróse nici pré subțiri și să nu se lase să trecă cel mult 15 zile fără să se schimbe, mai cu sémă în casarmé și 'n spitaturi.

Plapămele sânt niște învelișuri largi, cari împedecă perderea căldurii corpului în timpul nopții. În țerile frigurose despre mэдă noapte locuitorii aũ obiceiul a se culcă între două în paturi de puf, cari strâng căldura, provócă transpirațiunea și țin năduséla. Mai spre nord se acoper și cu piei de animale.

Un pat pré môle, pré cald, moleșéște junele organizațiuni, prelungește fără trebuință somnul, slăbește puterea musculară, le ia pofta de mâncare, face digestiunea ostenitoare și nutrițiunea încétă. Femeile delicate și bêtrânii se învoiesc mai lesne cu acésta. Cu tôte aste pentru indiviții slabi, din cauza vârstei, a constituțiunii séu a bolei, mijlôcele de protecțiune trebuie concentrate în pat, fiind că corpul are o slabă reacțiune în timpul somnului în contra cauzelor esterne. În starea de bolă, patul dobândește o importanță fôrte mare și contribuie prin dispozițiunea sa la isbutirea tratamentului: une ori corpul fără putere a se rădică în pozițiunea verticală are trebuință d'un suport môle, care permite repausul mușchilor, alte ori un pat mechanic ajută a variă cu folos pozițiunile.

Omul sănêtos, precum și bolnavul trebuie să fie în pat liber de ori-ce apésare, de ori-ce legătură și împregiurul seu să circule un aer curat pentru respirațiune.

**Condițiuni individuale.** Ômenii slabi, d'o constituțiune delicată și bolnăvicioasă, dorm mai mult de cât ômenii puternici. Ômenii sângeroși, grași, cu gât scurt, cu cap voluminos și cu umeri lați aũ o mare aplecare spre somn și trebuie să se feréscă de dênsul ca d'o cauză predispunêtoare la congestiuni cerebrale, la apopleșii. Femeile dorm în general mai mult de cât bărbații: omul matur dórme mai puțin de cât cel adult; bêtrânii mai puțin și de cât unul și de cât altul; copi-

lul de curênd născut dórme și sugé cu cât se desvoltă și, când își înmulțesc raporturile sale cu lumea esternă dórme mai puțin.

Este de neapărată trebuință d'a culcă pe copii de vreme, căci cu jocurile lor cheltuesc ziua multă putere: să se feréscă cineva d'a-i turburá mai înainte de culcat séu prin jocuri peste măsură, séu printr'o prelungire de veghiare, în mijlocul unei adunări sgomotóse. Este ierăși un obicei vêtămêtor d'a-i adormi pe genunchie séu în brațele nutricelor séu mamelor. Căldura contactului i încâldește, pozițiunea vițiosă ce primesc pôte să incomodeze desvoltarea lor regulată, și 'ndată ce se simt puși în légân se deșteptă cu țipete.

Până la etatea de 18 luni séu și până la doi ani, copiii dorm câteva ôre ziua. Legânarea este vêtămêtoare, ș'ar fi bine să se părăsescă cu totul: acest obicei e vițiosu.

Somnul ține mai mult după convalescintă de cât în starea de sănêtare, dar este ușurel și se 'nterupe lesne; ômenii cari nu se nutresc de ajuns, dorm mai puțin. Convalescintii nu 'ncep a gustá dulcêta unui somn durabil și profund de cât când es și fac exerciție; până atunci lipsa de mișcare și șederea în pat i fac să nu simțá mare trebuință d'a dormi și somnul lor e scurt, agitat, ier decă abuséză de exerciție, de lectură séu de conversațiune, pulsul li se accelerează și frigurile gonesc somnul.

Somnul restaurează pe bolnav și prețuiesce pentru dênsul mai mult de cât ingrigirile și medicamentele: linișcea ce determină somnul în tôte funcțiunile, începe vindecarea tuturor suferințelor, cari aũ drept cauză o stare de iritațiune séu de inflamațiune. Reparațiunea ce dá sistemul nervos permite acestuia a lucrá c'o nouă putere, însă anevoiă pot adormi bolnavii suferinđi, de și se 'ncercă cineva a depărtá de dênșii tot ce pôte să le 'mpedice somnul.

Obiceiul regulează durata și epoca somnului. S'a đis din vechime, că a dormi șapte ôre este d'ajuns pentru copii și pentru bêtrâni. Pentru a ficsá acésta, trebuie să consulte cineva etatea, constituțiunea și alte deosebite circumstanțe. În general, trebuința somnului este în raport cu gradul de esaltațiune a sistemului nervos. Sânt persoane, mai cu sémă ômeni de litere și de sciințe, cari se obiceiuesc a reduce somnul la cea mai strictă măsură pe care o cere sănêtatea lor, la 4—5 ôre. Dup'o agitațiune a sistemului nervos, nici odată nu este un somn linișcit.

Pentru integritatea vederii, cât și pentru sănêtatea generală, este mai bine a lucrá trei și patru ôre dimineața, de cât șese ôre continue noaptea.

S'a calculat, că sculându-se cineva în fie-care și cu două ôre mai înainte, după 40 de ani găsește c'a trăit mai mult cu 3 ani, 121 zile și 16 ôre.

Obiceiul asemenea are mare influință asupra timpului când se 'ntôrce somnul, ôra la care se culcă și la care se scólă, și nu trebuie să se culce cineva mai târziu véra de cât ierna. Câte odată legânarea, sgomotul unei cascade, unei mori, unui cântec monoton influințéază asupra începutului și duratei somnului.

Cât pentru mijlôcele cari aduc somnul, sânt mai mult séu mai puțin puternice după dosa substanțelor îmbêtătore ce ia cineva, precum și după starea organismului. Așá spre esemplu opiul și tabacul îmbetă și aduc somn, plantele hiosciam séu măsălarita și beladona séu mátrăguna pot fi luate în ôre-cari dose ca să producă linișcea, un somn mai mult séu mai puțin durabil séu o nesomnie și o beție furiósă. Obiceiul moderat al bêuturilor alcoolice produce același efect, ier când dosa este mai mare, atunci omul dórme greu, fiind că sângele se grămădește în creier. Adevêratele mijlôce d'a chiamá și d'a ținé somnul, sânt: regularitatea ôre-

lor ce-i consacră cineva, temperanța, proporțiunea în-  
tre exercițiu și alimentațiune, renunțarea la lucrări in-  
telectuale, la lecturi séu convorbiri escitante aprópe d'a  
se pune în pat, depărtarea stimulăntilor sensoriali, obi-  
ceiul d'a se sculă de demință.

Posițiunea în pat depinde încă de obicei: cea  
mai bună este aceea care înlesnește mai mult répausul  
și cea mai obicinuită este orisontală, căci nu cere nici  
o silință pentru ținerea echilibrului și permite corpului  
d'a atinge printr'un mare număr posibil de puncturi  
suprafața pe care este întins. Cu cât această duplă con-  
dițiune este mai puțin împlinită, cu atâta mai mult și  
somnia este mai dificil. Această posițiune o ia fie-care  
după mai multe mișcări instinctive. Persónele cu umeri  
sterși și cu brațele mai depărtate de gât se culcă mai  
comod pe spate, ier cei cu umeri rotunzi și puțin de-  
părtați de gât dorm mai comod pe laturi. Posițiunea  
cea mai comună este pe laturi și mai cu semă pe  
partea dréptă, având membrele îndoite pe jumătate.

Culcarea pe spate produce visuri amoróse.

Persónele pré grase, dispuse la congestiuni cere-  
brale, trebuie să aibă totdeauna capul mai rădicat în sus.  
Această este o regulă ș'un consiliu ce se dă tuturor în  
genere ca piciórele să fie p'un plan mai jos de cât plan-  
ul capului, și 'n fine a dormi p'un plan înclinat cu  
capul în jos și cu piciórele în sus nu numai că este  
imposibil, dar este în contra tuturor regulelor igienice.

Ce frumósă și înțeleptă combinațiune a făcut natu-  
ra din viața omului, fracționând-o astfel în veghiări și  
somnia, în lucrări și repause, ca cum ar fi voit să facă  
dintr'ênsa mai multe vieți parțiale!

Intr'adevăr omul, în fie-care dimineță, când se deș-  
tépță din somn, pare că se simte creat din nou: tóte  
organele corpului i sânt odihnite și bine dispuse pentru  
lucru, ideile mai clare și organismul întreg pare a fi  
rentinerit.

Să 'nvețăm dar a prețui ș'a economisi viața ca cel  
mai frumos dar al cerului.

D. Ananescu.

## Cântece de Heine.



### I.

ând aud iubitul cântec,  
Ce-mi cântă și ea odată,  
Inima mi se aprinde  
De-o durere înfocată.

Un dor crâncen me alungă  
Între munți, la codrul lin,  
Și acolo 'n lacrimi calde  
Se topește al meu chin.

### II.

De când dâns'a m'a lăsat,  
Eu de ris m'am desvêțat;  
S'aud ori ce glumă mare,  
A zimbí nu sânt în stare.

De când m'a lăsat de tot,  
Nici lăcrimă nu mai pot;  
Sinu-mi geme de 'ntristare,  
Dar să plâng eu nu-s în stare.

### III.

Un tinér iubește-o fêtă,  
Ea pe altul îns-adóră,

Ș-acel altul ier cu alta  
Mai iubită se însóră.

Féta-și-dă — de cîudă — mâna  
Primului bărbat ce-o cere;  
Bietul june, ce-o iubește,  
E lipsit de mângăiere.

Asta-i o poveste veche,  
Dar în veci rămâne nouă;  
Ș-astfel, vai, cine păfește,  
Inima-i se frânge 'n două.

Petru Dulfu.

## Bibliografie.

„Igiiena orașului București”. Tesă pentru doctorat în  
medicină, prezentată și susținută la facultatea de medicină din  
București, în noiembrie 1881, de Vasilie Bian, născut în Aiud  
(Transilvania) la 1830 septembrie 1858. București, 1881, tipogra-  
fia Academiei Române, 292 pagine.

Vedem cu bucurie, că de un timp încóce în lite-  
ratura noastră a început să se cultive ramul igienic. Me-  
dicii români, vorbesc despre cei din România, publică  
opere, fondéză diare și reviste de specialitatea lor.  
Acesta e un semn îmbucurător pentru mersul nostru  
cultural. De vr'o doi ani și tinérii, cari fac doctoratul  
la universitatea din București, publică niște tесе lucrute  
cu studiu. Asemene tesă este și lucrarea de care vreu  
să me ocup acum, nu pentru ca să-i fac critică, ci ca  
să fac cunoscut cuprinsul ei, să scot datele adunate cu  
multă diligență.

Lucrarea întrégă se împarte în șapte capitole. Pri-  
mul capitol tratéză descrițiunea medicală a orașului.  
București este situat la 44°25'39" latitudine nordică și  
la 23°46'12" longitudine estică; în mare parte el este  
aședat pe lunca umedă a Dimboviței. Altă parte a ora-  
șului este situată pe platourile ce se 'nalță atât în  
drépta cât și în stânga riului. Pe tótă suprafața luncei  
se 'nalță patru coline: St. Ilie, Mihaiu vodă, Délul Mi-  
tropoliei și Radu vodă. Situațiunea orașului este o cauză  
de însalubritate, căci apele ce se scurg de pe înălți-  
mile dela Cotroceni, Délul Spirei și Filaret, percurg  
suburbuile, și din cauza că aprópe nimic nu s'a făcut  
pentru scurgerea acestor ape, s'aú format diverse bál-  
tacuri și mai tóte casele aú căpétat umedelă; numai  
canalisarea Dimboviței va puté pune orașul în condi-  
țiuni de salubritate.

Înnălțimea Bucureștilor d'asupra nivelului mării  
negre variază, punctul cel mai jos este la 81 metri și  
înnălțimea cea mai mare (la Cotroceni) este de 105 m.  
Urmarea e, că orașul scapă de urgia climaterică a ora-  
șelor platourilor înalte și este scutit de pericolul vâi-  
lor; el primește vânturile din tóte părțile și sórele își  
reversă rațele asupra-i în tot timpul zilei.

Forma orașului este mai mult séu mai puțin ro-  
tundă. Bucureștii la începutul lor, fiind o mică cetățue  
de apêrare aședată pe malul stâng al Dimboviței, în  
mijlocul pădurilor ce acoperiau odinórá tótă suprafața  
pe care se întinde astăzi, ș-aú avut centrul lor de for-  
mațiune în locul unde e Curtea veche. În giurul aces-  
túi centru se grupară apoi din ce în ce locuințe noue,  
urcându-se pe platourile din stânga Dimboviței, trecând  
în acelaș timp și pe malul drept. Circumferința capita-  
lei este cam de 21.700 metri. Are o suprafață aprópe  
de 30 kilometri, din cari numai 4 ch. 236.000 metri  
pătrați sânt cuprinși de edificii și curți sterpe; ier res-  
tul e ocupat de grădini pentru flori, de pometuri, de  
grădini de legumi, de vîi, de terenuri virane și de strade  
și piețe publice. Va să dică una din trei părți este ocu-

pată de case, curți, strade, piețe publice și grădini de flori. Pe actuala suprafață ar putea locui un milion de locuitori.

Esposițiunea orașului neformând nici un obstacol pentru vânturi, atât frigul, cât și căldura se isbesc spre el în totă voia. Puține capitale sunt mai favorizate pentru plantațiune. În deosebi florile se cultimă în măsură mare. Pomele asemenea, dar nu toate sunt de calități bune; se cultivă meri, peri, pruni, caiși, zarzări, ciresi, vișini, guturi și mai rar migdalul. Merii și perii reușesc foarte rău și dau fructe puține; vișinii și ciresii încă nu sunt destul de frumoși, și în genere nu se altoiesc; caisul și gutuiul sunt cari dau fructele cele mai frumoase. Legumele se cultivă în mare cantitate. Viile ocupă cea mai mare parte din pământul destinat culturilor; strugurii însă fiind apătoși, nu sunt buni pentru vin, ci se vând numai ca struguri de măsă.

Grădinele publice de lăuce sunt: Cismegiul, grădina episcopiei, St. George, Icôna, Kiselef. Cea mai frumoasă și mai mare este Cismegiul. Mai sunt încă multe grădini și parcuri private. Bulevardul Academiei este plantat cu castani, bulevardul Elisabeta cu platani. Cu mai multă plăcere ese lumea la grădina Kiseleff (șosea.)

Clima este escesivă; călduri tropicale vera și geruri siberiane ierna. Umiditatea relativă a aerului are media anuală de 70—80 grade igrometrice. Vânturile sunt o adevărată calamitate pentru București. Vântul dominant este Crivățul, apoi urmează Austrul, Muntenul și Bălărețul. Din punctul de vedere cel mai periculos este Crivățul.

Bucureștii au 636 căi de comunicațiune, anume 27 căi, 548 strade, 56 stradele, 3 pasaje, 2 intrări, 40 de infundături, opt șosele încunghură orașul. În Paris nu se află așa strade lungi. Nici una însă în linie dreaptă, și nu pră sunt largi, pavarea merge progresând. Numărul caselor în 1878 a fost de 21,037, între aceste 708 locuri virane și 6 grădini. Cimitire are 17, abator pentru tăiat vite 1, hale 2; întreținerea școlilor primare în anul școlar 79—80 a costat lei 127,525 bani 6. Din numărul mare de strade numai 15 sunt canalizate. Lungimea Dimboviței în interiorul orașului este de 9450 metri.

În capitolul al doile autorul vorbește despre atmosfera urbană, și dice că acesta este departe de a fi normală în ceea ce privește compositiunea sa chimică. Capitolul III conține un studiu asupra aprovizionărilor, vorbind despre aprovizionarea alimentară, despre apele publice. În capitolul IV se vorbește despre întreținerea orașului, din care aflăm că în București sunt 877 trăsuri de lăuce, 591 trăsuri de birje, 1729 căruțe, cu totul 3197; 432 cară de transport, 283 căruțe ordinare, 449 sacale, cu totul 1164. În total 4361. Toate aceste sunt purtate de: 1063 cai de lăuce, 2729 cai de birje, 3849 cai ordinari: în total sunt 7641 cai.

Capitolul V, se ocupă de populațiunea orașului. În 1879 a fost în București 200,000 de locuitori, dela 1867 a crescut cu 45 mii. Pe când în totă țera, pretotindene se află mai mulți bărbați, la București la o sută de bărbați se compută 115 femei. Nici într'o capitală din Europa nu se fac așa puține căsătorii ca în București.

Capitolul VI ni presintă o schiță despre insalubritatea și morbiditatea orașului, constatând că București este un oraș nesănătos. Capitolul VII, cel de pe urmă, vorbește despre regimul sanitar.

De aceste capitole din urmă însă noi nu ne vom ocupa mai pe larg, căci scopul nostru n'a fost d'a face un studiu igienic, ci d'a scote numai cifrele. Precum se vede, lucrarea autorului, și în asta privință, este interesantă, de aceea felicităm pe noul doctor!

**Marcu Emilian.**

## Istoria barbei.

„Journal des Débats” trată o interesantă cestiune: cestiunea barbei. Permiteți dămnelor?

Se va crede ôre, că s'au scris mai mult de o sută volume asupra barbei?

Acest ornament bărbătesc a figurei a fost un subiect tratat în diverse limbi: în grecește, în lătimește, italienește, franțuzește.

Adevăr vorbind; nu trebuie să ne spăriăm. Barba a fost mai mult s'eu mai puțin amestecată în evenimentele importante ale anticității grecești. Ea a fost una din cele întâi cauze ale civilizațiunii, a frumôselor arte, a filosofiei. Ea merită onorile publicității, și un loc în istoria umanității.

Fasele barbei au fost diverse. Din timpii cei mai depărtați, ea figurează în actele legislațiunii. Astfel în Levitica, este oprit evreilor de a-și rade barba: „Nec radetis barbam”. Ca măsură de igienă ea fu obiectul prescripțiunilor, din secol în secol. Purtată câte odată de suverani, câte odată prăscrisă de curți, barba a fost mai totdeauna servitôrea modei, și acum a devenit un ornament mai mult s'eu mai puțin efemer, pe care un critic femenin ajunge spre a o face să dispară s'eu să se conserve.

Este greu de a vorbi de barbă, fără a vorbi și despre briciu! Primele popôre întrebunță pentru ras petre foarte tari, pe cari le ascuția astfel ca să le facă așa de tăietôre, pe cât e cu putință. Întrebunțară apoi fôrfece pentru a o tăia, dar, prescripțiunea religioasă cerend raderea completă a capului, orientalii se serviră de lame de fer din uneltele lor de resboi s'eu de bucătărie și-și raseră p'elul s'eu barba cu sabia s'eu cuțitul bine ascuțit.

Apoi se făcură încercări spre a întrebunță cutea în locul lamei; metoda consistă a rade barba prin frecare.

Briciul pôte fi considerat că fiind de origine modernă. Erau la Roma bărbieri priviți ca cetățeni importanți. Dughiana lor eră locul de întâlnire al politiciilor și poezilor. Acolo se discută despre toate lucrurile, timpul frumos, plôia, teatrul și afacerile imperiului. Cutare bărbier eră renumit pentru bricele sale, celalalt pentru ușurătatea mânei sale, și îndemănarea la ras. Un distich a ramas care adeverește acesta.

„Utrapesus tonsor dum circuit ora Lucili  
Esposuitque genas, altera barbo subit”.

„În timpul ce bărbierul Utrapesus rade figura lui Lucilius și moie obrajii sei, barba reîncepe a crește”.

Moda de a se rade a devenit în ôre-care mod obligătore în secolul al șapte-spre-șecilea, căci curtea dădu esemplul.

Revoluțiunea mântințu moda; ferocii convenționali voiră să-și aibă bărbia totdeauna bine rasă.

Afară de favoriți, musteța și barbisonul, cari fure succesiv adoptate, barba întregă, pe fețele franceze, nu figurează decât la escentricii în politică și arte.

Cam tot așa este și astăzi, afară de escepțiunile ce fie-care are curtuazie de a face pentru amicii sei.

**L.**

## S e n t i n ț e.

Femeile prăfăcându-se că rid de amor, fac ca acei copii ce cântă nôptea când le este urit. (J. J. Rousseau.)

Veselia este adesea muma multor nebunii: femeile se perd ridend. (Richardson.)

Nimic nu determină mai mult pe o femeie să tra-teze bine pe un amant de cât concurența unei rivale. (Ninon de Lenclos.)

## S A R G N

## Căldarul săptămânei.

Diua sept.	st. v.	st. n.	Numele sântilor și serbătorile.	Sorele resare	Sorele apune
Dumineca	13	25	Muc. Acsenție.	7 57	4 3
Luni	14	26	Muc. Tirs.	7 57	4 3
Martți	15	27	Muc. Eleuterie.	7 57	4 3
Mercuri	16	28	Pror. Aggeu.	7 56	4 4
Joi	17	29	Pror. Daniil.	7 55	4 5
Vineri	18	30	Muc. Sebastian.	7 54	4 6
Sâmbeta	19	31	Muc. Bonifacie.	7 54	4 6

## Apel la onorab. public cetitor !

La sfârșitul anului curent se va încheia anul al șapte-spre-decele de când a apărut primul număr al „Familiei”. O viață lungă acesta în condițiunile noastre literare, considerând marea indolență a clasei mai inteligente, care nu spriginește nimic ce-i literar. Foi multe s'au înființat și au dispărut în timpul acesta, dar noi totuși mai existăm, căci am pus mari abnegațiuni și încordate jertfe în cumpăna susținerii acestei foi. Am făcut acesta, nutrind speranța, că și publicul nostru se va deșteptă din letargia sa și va apărui modestele noastre nisuițe. Acesta speranță ne întărește și acuma cerând un sprigin mai călduros în anul ce urmează.

Este tristă impresiunea ce ni-aducem astăzi din o vizită de pe la familiile române. Căci ce vedem acolo ? Numai o spoielă de cultură națională. Damele încep să porțe costumuri naționale; dar îmbrăcate românește, ele conversează în limbi străine. Scrierile poezilor noștri zac ici colo pe mesele din saloane; dar numai pentru că sunt legate frumos, cuprinsul lor nu predeșteptă curiozitatea frumosele noastre. Întreprinderile noastre literare, puține câte avem, sunt niște rarități prin căsile române, dar ș-acele rămân cea mai mare parte netăiate.

Să nu dică nime, că vorbim din interes personal. N'am întemeiat foia acesta din motiv de speculațiune, nici în viitor nu ne conduce acest îndemn. Putem să probăm cu cifre ori și cui, că tot ce am primit dela publicul român ca bani de prenumerațiune, i-am ren-tors prin foie. Nici un crucer n'a îmbogățit punga noastră. Nu interesul particular, ci o considerațiune generală ne face acesta impresiune, căci nepăsarea publicului nostru se estinde față de tot ce este literatură română. Și aici facem apel la toți poezii, autorii și redactorii români de întreprinderi literare, să afirme, decă este unul, dela cel mai renumit până la cel din urmă, care se fi fost spriginit de către publicul nostru cetitor ? Decă cel puțin un singur singurel s'ar găsi, carele ar pute dice, că s'a bucurat de acel favor, noi ceștialaltă ne-am dice: „E bine, pe noi publicul nu ne află vrednici de spriginire. Dar cel puțin este unul, căruia i dă concursul seu material. Publicul nostru dară are gustul de lectură română !” Și acesta ne-ar mângăia. Durere însă, că în totă literatură română nu se află un singur individ, carele ar fi spriginit după cum ar merită.

E tristă acesta esperință, căci astăzi gradul de civilizațiune a națiunilor, ma și puterea lor de viață, se măsură după zelul cu care ele spriginesc mișcămintele lor de cultură. Aceste mișcămint pretotindene se manifestă prin literatură. Națiunea care nu-și spriginește literatură, seu nu e capabilă de cultură seu e pornită pe căi de civilizațiune falsă.

E timpul, ca publicul românese să începă a medita serios asupra acestor considerațiuni. E timpul să probeze, că e capabil de cultură și că voiește cultură națională. E timpul să iasă din întunericul indolenței sale și să spriginescă literatura națională !

Nu voim să facem propagandă în interesul exclusiv al „Familiei”. Vorbim în general. Noi românii avem mai multe întreprinderi literare; alegă-și familiile române câte una din ele, care le convine mai bine, spriginescă-o cu căldură, încât să nu existe nici o casă română, în care să nu găsim și vr'o scriere românească. Atunci autorii vor căpeta un îndemn să lucreze, atunci literatura noastră va lua un avânt mai multămitor.

Mănecând din acest principiu, ne luăm voia a rugă și noi p'aceia, cari sunt de părerea, că și nisuițele noastre sunt vrednice de 'ncurăgiare, să binevoiescă a ne onoră cu concursul lor material în anul viitor și a ne adună un număr cât mai mare de sprigitori.

Anii trecuți ne sunt proba, că tindem din ce în ce la perfecțiune. Un număr mare de colaboratori talentați s'a întrunit deja la foia acesta; acest număr în anul viitor se va mai spori.

## Dl Vasile Alecsandri,

carele a binevoit a ne onoră în anul trecut cu prețioasa-i colaborare, nu ne va refușă, credem, spriginul puternic al dsale nici în anul viitor.

Îndată la începutul anului vom ave plăcerea d'a introduce o colaborătoare nouă, un talent pân'acuma aplăudat în literatura germană, pe dna **Alesandrina Mateiu**, care ne-a pus la dispozițiune piesa dsale intitulată :

## „Doue emancipate“

comedie în patru acte

care își câștigă multe complimente la espozițiunea națională din Sibiu.

O altă colaborătoare talentată a noastră, domnișora **Emilia Lungu**, a terminat dizele aceste o lucrare intitulată :

## „E l m i r a“

roman original,

care asemenea se va publică în foia noastră în cursul anului viitor.

Ier novelistul nostru bine gustat de publicul cetitor, dl **V. R. Buticescu** scrie tot pentru „Familia“ o novelă mai lungă, care va purtă titlul :

## „Mirésă până la mórte“

Adaugem cu plăcere, că dl **I. S. Paul**, autorul novelei „Nu-i nimic!“, atât de bine primită de cercurile literare române, ne-a promis o novelă nouă. Tot dela dsa vom publică un șir de impresiuni de călătorie în Italia.

Subscrisul va ave și el onorea d'a pune sub ochii cetitorilor o novelă mai lungă, la care tocmai lucreză și care se 'ntitulază :

## „Colibă și palat“.

Originalitatea va fi nisuița noastră, de aceea am omis traducțiunile, cel puțin cele lungi.

Poesii vom publică de dnele: *Veronica Micle*, *Matilda Porț*, *Maria Suci*, de dșora *Emilia Lungu* și de rii: *Petru V. Grigoriu*, *Miron Pompiliu* și *Iosif Vulca*., ier dintre cei mai tineri de dnii *Andrieu Bârsean* și *Petru Dulfu*.

**Bibliografia** vom publică în viitor mai adese ori. Pentru acesta rubrică avem concursul dlor: *dr. A. P. Alexi*, *Marcu Emilian*, *Spinu Ghimpeșcu*, *dr. Grig. Silasi*.

**Igiena** asemenea va ocupă în viitor mai mult loc în foia noastră, căci mai mulți dintre medicii noștri ni-au asigurat spriginul lor. Astfel dnii: *dr. George Crai-*



nicean din Budapesta, dr. Ioan Moga din Sibiu, dr. Iosif Rednic din Oradea-mare, dr. George Vuia din Arad.

**Diversele științe**, în deosebi mitologia, istoria și știința creșterii, vor avea și ele reprezentanții lor în foia noastră. Dintre ei însemnăm pe următorii dni: *Teodor Ceotea*, *Vincențiu Mangra*, ambii profesori în Arad, *Simeon Mangiuca*, dr. *At. M. Marienescu*, *S. Fl. Marian*, *Petra-Petrescu* și *Teodor Rosiu* profesor la Beiuș.

Din aceste se vede, că în giurul „Familiei” s'a grupat un număr frumos de scriitori, cari pot să deie acestei foi avântul dorit. Noi vom face tot posibilul, mai sperând concursul și altora, pentru ca să înălțăm foia acésta la nivelul foilor beletristice străine, împlinind totodată și rolul unui organ al mișcămintelor vieții sociale române.

**Ilustrațiuni** vom publica în fie-care număr, ținând cont de arte și de evenimentele mai importante ce se vor petrece.

Foia va eși odată pe săptămână, cu cuprins de o colă și jumătate, ca dela octombrie încôci.

**Prețul de prenumerațiune** rămâne cel de până acuma și însemnat în fruntea foii.

**Colectanții** vor primi după 5 esemplare unul gratis.

**Favoruri!** Abonanții „Familiei” pot să-și comande din scrierile redactorului acestei foi următoarele, cu prețuri foarte reduse: „Ranele Națiunii” roman în 3 tomuri, în loc de 3 fl. — 90 cr. — „Novele”, trei tomuri, tomul prim și al doile, în loc de cu câte 1 fl., — cu câte 40 cr.; tomul al treile, în loc de 1 fl. — 30 cr. „Poesii”, în loc de 1 fl. — 50 cr.; „Mirésă pentru mirésă”, comedie în 3 acte, în loc de 1 fl. — 20 cr. Asemene se ofere: „De unde nu este rentôrcere”, roman de Adrian Gabrielly, tradus de Tit Budu, în locu de 1 fl. — 20 cr.

Din „Cavalerii Noptii” și din „Sclavul Amourului” nu mai avem nici un exemplar de vânzare.

Dintre tablouri mai avem portretul dlui Ion Brătian, carele se pôte căpéta în loc de 1 fl., cu 20 cr.

„Lira Mea”, culegerea de poesii nouă ale subscrisului, se pôte comandă cu următoarele prețuri: edițiune broșată pe hârtie velin 2 fl., edițiune de lucs 3 florini.

„Ședetôrea”, foie menită pentru popor, dela anul nou va eși odată pe lună, cu cuprins de două côle; prețul de prenumerațiune rămâne pe un an 2 fl., dar prenumerațiunile se primesc numai pe anul întreg.

Oradea-mare, 10/22 decembre 1881.

Iosif Vulcanu.

## Regulele conversațiunii.

Dăm cuvântul dômnei de Girardin, care a făcut asupra acestui sujet câteva observațiuni, cari la aparință sunt curioase, dar se potrivesc bine. Ea dice undeva:

„Succesul ori cărei conversațiuni atêrnă dela trei considerațiuni. Dela arta conversătorilor, dela armonia spiritelor și — dela aranjamentul exterior al salonului. Sub aranjamentul exterior al salonului este a se înțelege completa desordine a mobilelor. Într'un salon în care tôte mobilele sunt aranjate după simetrie, nici odată nu se pôte desvôltă o conversațiune amusantă.

Se mai află salône, mobilate după moda veche, în cari multa demnitate își inspiră uritul. Ordinea simetrică a scaunelor dispune ca femeile să ședă lângă olaltă; bărbații nu cutéză să mișce din loc scaunele ca lipite de părete; ei rămân dar în picîore și converséză între sine. Ei nu fac parte din societate, căci stau în picîore, dar a conversă ușor numai ședând poți.

Ai puté crede, că acésta isolare urméză pentru că bărbații și damele nu se cunosc; că unii dôră sunt pré serioși, iêr alții pré ușorei, séu că n'au nimic a-și spune. Nici decăt. Totul urméză numai din acea causă, că fotelurile și scaunele sunt réu aranjate, și mai ales pentru că ele nu sunt aranjate de fel.

La arangiarea unui salon trebuie să procedem chiar ca la nlvelarea unui parc englezesc.

Acésta disordine părută nu e de fel eventuală; din contra ea este arta cea mai innaltă; e fructul celor mai istețe combinațiuni. Sunt grupe de scaune și canapele, întocmai precum sunt grupe de arbori și de tufe. Nu faceți din salónele vóstre partere de teatru, ci grădini englezești!

În salónele aranjate cu simetrie primele ôre trec în uritul cel mai mare; până când mobilele se află în ordine, conversațiunea e rece și golă. Numai cătră finea seratei, când deja simetria s'a nimicit și ordinea mobilelor a cădut jertfa plăcerilor și cerințelor societății, începe conversațiunea a învia, și numai atunci societatea începe a se amusa.

\*

Mai este încă ceva de observat, decăt cineva voiește să întrețină o conversațiune bună.

Trebuie să se evite chiar și aparința, că conversațiunea este un scop anume. Sunt fôrte de compătimit ômenii aceia, cari își propun a înfiră o „conversațiune interesantă”, și cari îndestuliți par că ne dic: „Noi conversăm”.

Ori ce pregătire omôră interesul conversațiunii.

Adunați-ve ca din întâmplare. Începeți a vorbi despre timp; fie-care să spună fără pretensiuni ce-i tocă prin cap. Unii sunt serioși, alții viali; unii tineri, alții bătrâni; unul înțelept, altul naiv; o damă face o întrebare picantă; un domn i dă un răspuns tăietor. Cineva povestește o mică istoriôră; altul critică vr'o scriere nouă. Urméză un mic ciorobor, apoi o epigramă; o glumă ne bună face finea și restabilește armonia în societate. Timpul a trecut bine, și toți se depărtéză mulțămiți. Fie-care a dis ceva la ce nici nu s'a gândit. Ideile au cerculat; s'a dis o anecdotă, pe care încă n'ai auzit-o; ai învățat a cunoște pe mai mulți; cercul cunoștințelor s'a lărgit, și esperințele s'au înmulțit, și se constată, că tótă lumea a conversat fără d'a-și fi propus acésta mai întâiu.

\*

Curioase sunt și femeile acele, cari compun un menu pentru conversațiune, întocmai ca și pentru prând. Madame Campon a avut în privința acésta un mare sistem, pe care l'a recomandat tuturor tinerilor și care ne pare fôrte comic.

Ea afirmă, că conversațiunea la mesă trebuie să se confôrme numărului mesenilor. Decăt sunt de față vr'o două-spre-dece persoane, trebuie să se vorbescă despre călătorii și literatură; decăt numai opt ênși sunt de față, nesmintit trebuie să se converseze despre științe, artițele frumoșe și invențiunile nouă. Decăt la mesă șed numai șese ênși, sujetul conversațiunii are să fie politica și filosofia. Fîind de față numai patru ênși, se pôte vorbi și despre cestiuni sentimentale și despre aventuri romantice. Decăt însê societatea se compune numai din două persoane, fie-care vorbește despre sine; așa numita têt-à-tête aparține egoismului.

Sunt diferite conversațiuni, ca — după Sganarelle — diferite fagot-uri. Este conversațiune ușoră, animată, apoi greoie și picantă. Acestor din urmă aparțin conversațiunile diplomatice, în cari se întrebuintéză vorbe multe și nu se dice mai nimica; apoi sunt a se numi conversațiunile filantropice; cele cari încep la sfêșitul unui prând bun și suplinesc timpul până la plecarea.

Dl B. a afirmat, că unei dame nu-i putem spune la 3 ore ceea ce i dăcem la 6; la 6 ore asemenea nu-i putem spune aceleași vorbe ca la 9 sau la miezul nopții. El mai adăugă, că orele de mieznoapte conțin un ce sărbătoresc.

Tot acela a spus, că tonul conversației sale cu madame X. s'a schimbat cu totul, de când ea a pus pe mobilele sale în locul învilitoarei vênete o învilitoare roșie.

\*

Este desavantajos pentru conversație, decât să pre multă persoană ieu parte într'un grup; prin asta ea se desparte în multe direcțiuni.

Decă astăzi se adună patru persoane, ele, în loc de a vorbi toți la oaltă, se descompun și încep a conversa câte doi. Mai de mult această ar fi fost un ce ne mai pomenit.

Decă mai de mult în o societate se întruniau câte douăsprezece, douăzeci sau mai multe persoane, totdeauna numai unul vorbea odată și ceilalți ascultau în tăcere. Acesta a fost un escu de etichetă, dar a fost așa; noi însă alunecăm în estremul opus.

Întru două persoane conversația pentru mulți este cam obositoare, mai ales pentru aceia, cari nu bucură de conversație, căci sunt siliți a răspunde și a întreba decât vine rândul lor.

Mai bucură de conversație în trei; atunci fie-care vorbește când are plăcere; atunci nu se obosește nimene, și toți se amuză.

\*

Spirit, minte, umor, curtoasie, ușoretate, tact, vioiciune sunt ingredientele cele de frunte ale conversațiilor. Trebuie să pricepi gluma, și în privința asta să nu abuzezi. Numai arare ori și cu moderație să contradici. Câte odată este folositor a contradici, spre a da conversației un sbor mai nalt și a nimeri direcțiunea cea adevărată; câte odată spre a arăta însuși spirit: este întocmai ca și când batem la ușă, spre a întreba, decât cineva este în laintu.

O regulă principală este: ca cuvântul „eu” să se evite. Cuvântul „eu”, dăce Pascal, este urit.

Sunt oameni, cari abia apar în societate, exploatează toate în folosul lor și nu lasă nimica altora. Omul cult nu tinde să apară nici mai cu spirit, nici mai prost decât ceilalți din societate.

Rosa Trandafir.

**Corul reuniunii rom. de cântări din Sibiu,** după cum am anunțat, a dat în seara sântului Nicolae un concert cu o programă foarte bogată.

S'au cântat coruri din Mendelssohn-Bartholdy, Dürner, Schubert, Schumann, Hiller și Haydn, două cântece populare: „Hei leliță din cel sat, Ce-ai cerut și nu ți-am dat”; „Cucuruz cu fâie 'n sus...” și „Două inimi nu-mi dau pace”, aranjate pentru cor micșt de dl G. Dima.

Cu cât micul nostru cor înaintează în etate, cu atâta ne cucerește mai mult prin producțiunile sale. Sunt puține forțele din care se compune astăzi corul nostru, dar acele, cu deosebire în cât privește sexul frumos sunt de o valoare adevărat artistică.

Acăsta s'a putut observa la esecutarea a două duete cântate de dna A. Moga și dl G. Dima, a terțetelor cântate de dnele A. Moga, A. Brote și dș. M. Roșca, la cântarea scenei din ședetore de Haydn, în care dna Moga a cântat solii Ioanei cu o precisiune admirabilă. Vocea dsale forte și simpatice a captivat întreg auditorul.

Asemene trebuie să ne exprimem completa noastră satisfacțiune față de cele două cântece cântate de ti-

năra dșora M. Roșca cu acompaniare de piano. Simpatice cântărețea posedă un talent musical necontestabil, are pronunția clară și voce curată, prin urmare a meritat cu prisos aplausele cu cari a fost aclamată. Cu toate acestea ne permitem reflesiuinea, că aplausele oferite se reduc mai mult vocii diamantine a cântăreței, de cât arielor germane esecutate de dânsa.

Dl Dima a fost de repetite ori chemat pe scenă și aplaudat pentru corul în formă de horă: „Două inimi nu-mi dau pace”, aranjat de dsa.

Iată întregă această frumoasă poezie populară:

Două inimi nu-mi dau pace,  
Mie numai una-mi place:  
Una-mi este draga mea,  
Alta-mi este o belea!  
Le-aș iubi pe amândouă,  
Să fac altă lege nouă,  
Dar de-oiu sta a le iubi,  
Tămă-mi e că so-nvrăjbi.  
Dis-am dragii ca să vie,  
Dar belăua să nu știe,  
Dară draga cum sosi,  
Și belăua fu aci!  
Amândouă nu-mi dau pace —  
Dar ghiciți voi care-mi place?  
Pentru una aș trăi,  
Pentru alta aș muri!

Regretăm că de astădată nu ne-am putut delecta și nu am putut aplauda și vocea sirenică o pre simpatice cântărețe dș. Elena bar. de Popp.

Încheiam cu concludiunea: până când Reuniunea are în capul ei un conducător brav ca dl dr. Brote, ier corul un dirigent capabil pe dl Dima, corul totdeauna se va afla la înălțimea chemării sale.

Brumărel.

## E c h o .

Fiziologia călcăiului!

După călcăiul căbotiei se cunoșce omul...

Călcăiul nalt și subțire arată pe un „Flôre la Ureche” sau „Flueră Vânt”.

Călcăiul bine făcut, mijlociu, însemnă, că purtătorul lui e om statornic și „cum se cade” (de trebă).

Călcăiul pre scurt și lat e purtat în deobște de bocci și avari.

Călcăiul strimb se găsește mai totdeauna la oamenii ocupați cu lucru și studiu.

Călcăiuri picate se ved la acei cari, după cum dăce un poet francez, „neavând nici odată nici o afacere, sunt totdeauna afectați”.

Călcăiul potcovit pörtă cei ce nu se deosebesc mult de ființele potcovite prin necesitate...

\*

Scenă de desperare.

T. își desperase părinții cu cheltuețele și nebunțiile ce făcea. Alaltă-ieri s'era, fiind singur cu mamă-sa, i ceru cinci napoleoni.

— Ier bani, și pentru ca să petreci?

— Dar am oferit un prânț cător-va amici.

— Nu-ți dau.

— Dar ce vor dăce prietenii mei?

— Dăce ce-or voi.

— S'e vor sup'era pe mine.

— Atât mai bine.

— A! e pre mult; s'o sfârșim odată.

Ș'apropiându-se de zid, puse mâna pe două piștôle ce erau at'ernate.

— Nefericitule, ce vrei să faci cu pistôlele?

— Ce vreu să fac?... să... să le vënd.

\*

Un duhovnic se duce să viziteze p'un bolnav, și pentru a-l face să se spovedească, i spuse, că a vădut pe dracul violind casa.

— Supt ce formă l'ai vădut? — întrebă medicul care îngrijiă pe bolnav.

— Supt forma unui măgar, — răspunse duhovnicul supărat.

— Atunci, — replică medicul, — ți-e frică de umbra ta.

\*

O bētrână cochetă voidnd a face nēcas unei tinere rivale :

— Da, scumpa mea, toți domnii me găsesc încântătoare.

Tinēra cu cel mai grațios suris :

— Fără îndoielă, căci cam de multă vreme, mulți iti vor fi atestat'o.

\*

Un școlar învățând istoria sacră :

— Spune-mi, mamă, pentru ce Isus s'a arētat, după înviere, mai întâiu femeilor?

— Pentru că, copilul meu, a voit ca vestea să se răspāndescă mai repede.

\*

Dōmna X. institutōre, întrebă pe una din elevele sale :

— Dșoră Caterino, spune-mi te rog, ce-aū făcut Evreii după ce aū ieșit din Marea Roșie?

— Dōmnă, și-aū uscat hainele.

### Literatura si arte.

**Igiena orașului București.** Sub titlul acesta a apărut la București o teșă pentru doctorat în medicină, susținută de dl Vasilie Bianu. Despre acēsta lucrare publicăm mai sus un articol anume. Aici adaugem, că tiparul e frumos, hārtia elegantă. Prețul nu este însemnat pe învățitōre.

**Micul gratulant.** Așă se numeșce o mică broșură de 48 pagine, apărută la Arad și compusă de dl Ioan Tuducescu învățator în Lipova. Cārticica e menită pentru tinerime și cuprinde orațiuni de felicitare seu gratulațiuni la : anul nou, ziua numelui, ziua de Crăciun și la alte ocațiuni, și felurite corespunđințe instructive. Prețul 30 cr.

**Din „Nōua Bibliotecă Romānă“**, edată de tipografia Alexi în Brașov, a apărut broșura V, conținēnd finea narațiuni : „Sus pe Tēmpa“, și „Fagul cōbanului Todōr“, tradițiune poporală romānă, comunicată după un cālētōr ungar de I. P. Retegeanu. Prețul unei broșuri 15 cr.

**Visii pescarului despre daruri.** Poveste de Anton Pann, a apărut la Sibiu, în editura eredei de Closius, cu ilustrațiune pe pagina de titlu. Prețul unui exemplar 8 cr.

**Din Blaș** primirām urmātōrele cārți școlare : Geografie pentru școlele poporale, cursul I, edițiunea II, prețul unui exemplar legat 20 cr. — Elemente din constituțiunea patriei seu cunōșcerea drepturilor și datorințelor cetățeneșci, pentru școlele poporale și adulți, edițiunea a două, prețul legat 20 cr.

**Diaristic.** „Calicul“ din Sibiu nu va încetă nici în anul viitor, de aceea a deschis de nou prenumerațiune.

**Musicalie nouă.** La Tāborszky și Parsch în Budapesta a apărut : „Schützen-Marsch“ de Filip Farbach, prețul pentru pian 60 cr., pentru orchestru 2 fl.

### C e e n o u ?

**Sciri personale.** Dl dr. Iosif Gall, deputat la dietă, a fost distins de Maj. Sa cu ordul corōnei de fer

cl. III, pentru meritele și serviciile sale făcute pe terenul justiției. — Diarele din Budapesta scriu, că dl Gall va înființă un diar politic romānesc, care ar eși în tōte zilele seu mai de multe ori pe sēptēmānă. — Dl G. Ghitiu, vice-președintele camerei deputaților Romāniei, a fost numit ministru de finanțe.

**Serbarea Vulcan în Beiuș.** Societatea de lectură a junimei sludiōse dela gimnasiul romān din Beiuș va serbă și în anul acesta, la 25 l. c., aniversaria morții fundātōrului acelu gimnasiu, a fericitului episcop Samuil Vulcan, ținēnd o ședință publică la care va participa și publicul din oraș.

**Conferința literară** a dlui V. Mangra, ținută în Arad la 17 l. c., precum ni se scrie, a întrunit un public numeros și destins. Conferențiarul, de și călugăr, a știut tractă tema despre „Nunțile la romani și la romāni“ în un mod așă de interesant și amusan, încāt damele și bărbații adunați la conferință, la încheiere aū regretat, că nu se mai continuă. Dl Mangra a deschis ciclul acestor conferințe de mult timp dorite de publicul nostru, și se așteptă cu nerăbdare și celelalte, publicate în numărul trecut al „Familiei“. Sāmbētă în 24 decembrie va disertă dl profesor T. Ceontea despre „Consecințele gravitațiuni universale“. Acesta e titlul adevērat, ier nu cel publicat în nr. trecut. În 31 dec. va urmā dl dr. G. Vuia cu „Pēcatele nōstre igienice“. Punctele celelalte a programei sūnt urmātōrele : La 21 jan. „Despre poesia poporală“, prof. At. Tuducescu ; la 28 jan. „Ceriul“, tratat cosmologic, prof. P. Pipoș ; la 4 febr. „Despre grādinari“, prof. L. Tescula ; la 11 febr. „Formarea limbelor“, prof. R. Ciorogariu. Prelegerile se țin în sala cea mare a institutului, precis la 6 ore. Bilete de intrare se capētă gratuit la dl prof. L. Tescula.

**Emigrațiunea Romānilor din Bānat continuă.** Cetim în „Aurora Carpaților“ : Dilele aceste aū trecut prin Severin peste 300 familii romāne din circumscripțiunea Becicherecului, dirigiāndu-se spre Dobrogea. Colonia erā compusă din locuitorii comunelor : Petrovasela, Mārghița, Uzdeni, Sān-Mihai și Seleuși. Ei mergeau pentru a luā locuri de cultivat în giurul orașului Megidie. Un preot care i însociā ne a spus, că aū fost ținūți în timp de 9 zile la Orșova, pānă cānd li s'a dat permisiunea de a trece frontiera, de și aveau toți paspōrte în regulă. Nu este mult timp de cānd principele Alesandru Sūrbey a adus asemene 40 familii din comuna Petroman, pe cari le a instalat la proprietatea sa Pātulele, în județul Mehedinți“.

**Naționalitățile Ungariei.** Carol Keleti directorul biuroului statistic al țerei a ținut în ședința din urmā a Academiei ungureșci o disertațiune prin care a presintat o statistică despre naționalitățile Ungariei, compusă pe temeiul conscrierii din 1 ianuarie an. c. Din acēsta vedem, că Ungaria cu Transilvania, Fiume și Croația avū la terminul numit 15.642,278 de locuitori : dintre acestia ca unguri s'aū înscris 6.156,088, ca romāni 2.323,788, ca slovaci 1.790,476, ca germāni 1.698,373, ca sērbi 605,925, ca ruteni 342,351, alții 203,767, nu șciu să vorbescă 499,054.

**Mulțămire publică.** Societatea academică „Petru Maior“ a junimei romāne din Budapesta esprime cea mai sinceră mulțămire acelor P. T. Dni, cari aū binevoit a contribui la colecta dnului Alesandru Mihailovicu pentru fondul nealienabil al acestei societăți, cu urmātōrele sume : Avram Maleta 1 fl., Iacob Petruț 1 fl., ambii din Costeiu ; Ioane Popovu 1 fl., Constantin Mosurca 20 cr., ambii din Vlaicoveț ; Ioan Baica 1 fl., Vasiliu Neagoe 50 cr., ambii din Retișor ; Ștefan Galcanovicu (Marcoveț) 50 cr. ; Ștefan Csiky (Samu-mic) 1 fl. ; Nicolae Meila (Ciorda) 40 cr. ; Ioan Miclea (Vraniu) 50 cr. ; Ioachim Dabicu (Turduc) 1 fl. ; suma 8 fl. 10

er. *Budapesta* în 18 decembrie st. n. 1881. N. *Ciacian* v.-pres. *Georgiu Ilea* secretar.

**Sciri scurte.** *Scóla româna din Turtucaia* s'a redeschis, după autorisațiunea ce în fine guvernul bulgar a dat coloniei române de acolo. — *Congresul serbesc*, după ce *Stoicoviciu* n'a fost întărit, a ales de patriarh cu mare majoritate pe *Jivoviciu*; candidatul puvvernului, *Angeliciu*, a căpătat numai 11 voturi. — *Un servitor din Labasinti* lângă *Lipova* a împușcat noaptea pe stăpânul seu care dormia în pat, ucigătorul a fost prins și predat justiției.

### Cronica lumii.

**Un Noe aerian.** Se citește într'un diar engles că un bătrân de 83 ani, de o natură curioasă, este atât de convins că lumea se va sfârși peste curând, în cât și-a construit un mare balon prin mijlocul căruia crede că va pute privi sfârșitul lumii fără a avé sorta celorlalți locuitori. El și-va luá cu sine carne, cognac, apă gazosă, vin roșu și alte provisiuni astfel în cât s'e-i ajungă trei ani, timp cât crede că va mai trăi. El are de gând de a luá cu sine și pe un bătrân servitor care i-a arătat totdeuna o mare fidelitate. În urma acestor pregătiri luate, bătrânul spune cu cel mai mare sange rece, că va fi acolo mai bine fără lume de cât cu lume.

**O catastrofă într'un bal.** O catastrofă oribilă s'a întâmplat, zilele trecute, la *Maebendorf*, lângă *Suhl*, în ducatul de *Sachsen-Meiningen*. Erá bal la hanul satului; totă lumea petrecea veselă în sala de joc, când d'odată, cătră 11 ore séra, lampa atérnată de tavan se desfăcú și cădú. *Petrolul* s'aprinse și dușmanéua luá foc. Dănuitorii și dănuítórele speriate se îndesară cătră ușă unde se loviră de ómeni cari veniau alergând s'e stingă focul. Scara ne mai puténd ține, se rupse, 50 de persoane cădură în pimniță, și în casa, care cu câteva momente mai nainte erá plină de veselie, nu se audia acum de cât strigáte sfâșietóre de disperare. Șese fete, în vèrstă de 16 până la 24 ani, și 2 tineri aú fost scoși morți din pivniță; 25 până la 30 persoane aú fost mai mult séu mai puțin greu rănite.

**Directiunea balonului.** Se scrie din *Odesa* cătră „le *Nouvelliste russe*“: *Di Freudenberg*, om de sciință, locuitor în acest oraș, s'a rădicat, ieri, cu un balon construit de el însuși de o capacitate de 40,000 piclóre cubice. Balonul nu s'a rădicat de odată și după ce s'a reușit a se innálță până la o innálțime óre-care, a început a se cobóri. *Di Freudenberg* s'a silit a-l face s'e se rădice până la o innálțime conveniabilă, dară ierăși, abia s'a rădicat până la o innálțime aprópe egală cu acea a unei case cu două etage și a început a descinde din nou. *Aeronautul* aruncă din nou o cantitate considerabilă din încărcătura ce conținea balonul și se rădică atunci cu ușurință în aer, îndreptându-se cătră partea de nord-vest, adecă de partea opusă mării. În timp de un quart de óră s'a vèdú balonul planând în spațiu ca un punct negru. După cum spune diarul menționat, ascensiunea dlui *Freudenberg* are o fórte mare importanță, pentru că acest aeronaut a descoperit, s'e dice, un apárat prin ajutorul căruia se póte dirige balonul. Nu se șcie încă în ce parte dl *Freudenberg* a descins.

**Cununia unei morțe.** Nici odată, credem, nu s'a vèdú o sèrbátóre nunțială mai mișcátóre de cât aceea al cărei teatru a fost, zilele trecute, orașul *Portsmouth* (*Englittera*). Fiica unui oficer, în vèrstă de 20 ani, erá s'e se măríte: hainele sale de nuntă ș'ale domnișórelor d'onóre abia se pregătiseră, când logodnica cădú d'odată bolnavă, și muri numai în câteva zile. Nebun de disperare, logodnicul voi s'e se unescă în realitate cu

aceea pe care o iubiá. Carul funebru veni s'e ridice cosciugul tinerei fete gătită cu coróna sa de flori de lámáie: domnișórele d'onóre l'aú însoțit îmbrăcate în hainele pregătite pentru căsătorie și lugubra nuntă porni la biserică. Acolo, în fața mulțimei profund mișcată, clerul sèvèrși celebrarea căsătoriei: d'o parte bárbatul de cealaltă cosciugul! Índată după acesta, avú loc serviciul funebru, ș'apoi cortegíul s'a transportat la cimitir unde mórta mărítată fu lăsată la ultima sa locuință. Ce și tristă!

**Un original.** De curénd a murit la *Bonn* un milionar, baronul *Wifs*, un curios destul de cunoscut la *Nissa*. Erá de origină olandesă. Íși făcuse în *Rusia* o avere de 15 milioane venit; își construisse la *Nissa* și *Lugans* niște ville admirabile; erá între altele o întinsă sală de concert construită după regulile cele mai delicate de acustică și avea dela 40—50 artiști cari il costá pe an un milion și jumétate. Avea concert în fie-care și, dar nu se făcea de cât pentru el și familia sa, afară numai de casuri rare când luau parte și străinii la acesta plăcere musicală. Acest fericit, care se legáná în mijlocul celor mai plăcute desfátări, muri, a două și după mórtea fiicei sale, din cauza durerii de care a suferit pentru perderea ei.

**Un cămătar nemilostiv.** *Poliția corecțională* din *Berlin* a condamnat la 2 ani de închisóre și la perderea drepturilor civile și politice pe timp de doi ani pe un anume *Nussbaum*, care și-a îndeplinit meseria de cămătar cu o nerușinare neauđitá. Citám, spre incredințarea cetitorilor, următorul cas, din altele multe, ce, đisul cămătar, a șciut sèvèrși: El împrumutase unui locotenent suma de 600 mărci pentru o scrisóre de schimb și un înscriș prin care oficerul își angagiase cuvéntul seu de onóre. Scrisórea de schimb însé nefiind plătită la timpul otárit, cămătarul cerú îndată plata unei sume de 1000 mărci și deosebit încă scrisori de schimb cari se ridicau până la suma de 5000 mărci pentru angagiamentul de onóre luat, amenințând pe oficer că, în cas de refus, va reclamá șefului de regiment. *Mama locotenentului* ímplorá însedar clemența cămătarului pentru a nu perde pe fiul seu; în fine, neavénd ce face, strinse 1000 de mărci și dete cămătarului scrisori de schimb pentru 5000 mărci. Prima din aceste scrisori, cari se urcă la 1500 mărci, neputénd fi plătită, *Nussbaum*, pentru a consimți la o prelungire a plăței, a pretins din nou scrisori de schimb în sumă de 2600 mărci. De astá-datá *mama locotenentului* ne mai vóind s'e primescă, cămătarul il chiemă în judecată. Dar, acesta, i-a făcut réu, căci i s'a făcut o anchetă, care se finí prin condamnarea spusă mai sus.

### Deslegarea ghiciturei matematice din nr. 82:

Tata lor le-a lăsat 5 stupi; cel mic a luat 2, cel mare a luat 3; celui mic i-a roit 5 și a avut de toți 7, celui mare 2 și a avut de toți 5 stupi. Prin urmare, decă ar fi dat fratele cel mare celui mic 1 stup, ar fi avut cel mic 8 și cel mare 4; ierá de ar fi dat cel mic din ceia ai lui, adecă din 7 stupi, fratelui mare un stup, ar fi avut fie-care 6 stupi.

Bine au deslegat-o dómnele și domnișórele: *Eufrosina Sánzian*, *Emilia Onciu* n. *Clavóșchi*, *Sidonia Leuca*, *Eufemia Duma*, *Florentina Dan*, *Ioselina Popescu*, *Amalia Crișan*, *Maria Popoviciu*, *Nina Pop* și dl *Andrieu Boborony*.

Premiul l'a căștigat domnișóra *Sidonia Leuca* în *Hálmagiu*.

Proprietar, redactor respundător și editor:  
**IOSIF VULCANU.**